

УДК: 025.35:004]:027.625(477)

Пікож Яна Олександрівна

(наук. керівник – канд. філол. наук, доцент Овсієнко А. С.)

Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій, м. Київ

ПЕРЕВАГИ ТА ВИКЛИКИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО КАТАЛОГУ У НАЦІОНАЛЬНІЙ БІБЛІОТЕЦІ УКРАЇНИ ДЛЯ ДІТЕЙ

У цифрову епоху бібліотеки все частіше звертаються до електронного каталогу як засобу адаптації до потреб користувачів і використання технологічних досягнень в управлінні інформацією. Однак разом із перевагами, які обіцяє електронний каталог, бібліотеки також стикаються з безліччю викликів. Ці виклики підкреслюють складнощі, пов'язані з інтеграцією електронного каталогу у структуру традиційних бібліотечних операцій, а також із прагненням задовольнити різноманітні потреби користувачів у середовищі, що дедалі більше орієнтується на цифрові технології.

Електронний каталог бібліотеки – це підсистема автоматизованої бібліотечної інформаційної системи, що складається з бібліографічних баз даних, інформаційного і лінгвістичного забезпечення у комплексі із системою керування базами даних і набором прикладних програм, призначена для організації доступу до баз даних бібліотеки [2, с. 6].

Сьогодні користувачі під час пошуку інформації можуть використовувати як традиційний картковий каталог та картотеку, так і електронний. Електронний каталог, зберігаючи традиції карткового, водночас використовує можливості та переваги сучасних технологій [1, с. 265].

Дослідження як переваг, так і викликів впровадження електронного каталогу допомагає отримати більш повний образ процесу його впровадження, що є важливим для розробки ефективної стратегії впровадження та справного функціонування системи.

Електронний каталог на сайті Національної бібліотеки України для дітей є важливим інструментом для пошуку інформації про доступні ресурси у бібліотеці. Каталог включає в себе різні бази даних, як-от книги, статті, аудіовізуальні матеріали, електронні ресурси та інші. Бази даних оновлюються щомісячно, що дає змогу користувачам отримувати актуальну інформацію про нові надходження та інші зміни [3].

Електронний каталог у бібліотеці визначається низкою переваг. Усі вони сприяють його цінності в сучасних системах управління інформацією, охоплюють різні аспекти діяльності бібліотеки загалом та користувацького досвіду зокрема.

Однією з головних переваг електронного каталогу є мобільність і доступність. Пошук в електронному каталозі приваблює користувачів насамперед мінімальними витратами часу, а можливість цілодобового доступу до нього через інтернет дає змогу працювати з ним де завгодно та в будь-який зручний час [4, с. 79].

Важливою перевагою електронного каталогу є стійкість та надійність зберігання інформації. Це забезпечує постійний доступ до неї без ризику втрати чи

пошкодження, що є критичним для забезпечення ефективної роботи бібліотеки та задоволення потреб користувачів.

Як перевагу електронного каталогу також важливо зазначити ефективне використання простору. Ця перевага проявляється у можливості зберігати значну кількість інформації в електронному вигляді без необхідності виділяти велику площу для зберігання паперових каталогів, що сприяє зручності функціонування бібліотеки. У Національній бібліотеці України для дітей наразі функціонують обидва види каталогів.

Також до переваг ми можемо віднести полегшений пошук і навігацію (електронний каталог Національної бібліотеки України для дітей надає різні можливості для пошуку, зокрема вибір баз даних, визначення пошукових полів, формулювання термінів пошуку та використання розширеного пошуку для більш точних запитів [3]), розширені можливості взаємодії з користувачами, можливість інтеграції з іншими інформаційними системами та ще певну кількість інших, більш другорядних аспектів.

Розглянувши переваги впровадження електронного каталогу, важливо також звернутися до викликів, які можуть виникнути в процесі його реалізації. Вирішення проблем, які спричинені цими викликами, допоможе забезпечити успішну інтеграцію та функціонування електронного каталогу.

Національна бібліотека України для дітей стикається з перешкодами під час модернізації своєї технологічної інфраструктури для підтримки електронного каталогу, що вимагає інвестицій в обладнання, програмне забезпечення та мережеві можливості. Перехід від традиційних систем каталогізації до електронного каталогу також пов'язаний зі складними процесами перенесення та інтеграції даних для забезпечення точності та повноти бібліографічних записів.

Суттєвим викликом є те, що співробітники бібліотеки і користувачі можуть потребувати навчання і підтримки для ознайомлення з інтерфейсом електронного каталогу і його функціональними можливостями. Проте це надзвичайно важливо, оскільки допомагає забезпечити успішну адаптацію до нових технологічних засобів, підвищує ефективність та задоволеність використанням електронним каталогом.

Ще одним викликом є необхідність забезпечення безпеки даних в електронному каталозі, що вимагає високого рівня захисту від несанкціонованого доступу та можливих кібератак.

Провівши аналіз та систематизацію, сміливо можемо говорити про те, що Національна бібліотека України для дітей стикається з численними проблемами під час впровадження та ефективного використання електронного каталогу. Подолання цих перешкод має вирішальне значення для підвищення доступності та якості бібліотечних послуг, задовольняючи в такий спосіб усе більші потреби користувачів у сучасному інформаційному ландшафті.

Поєднання переваг електронних каталогів зі стратегіями вирішення пов'язаних з ними викликів допоможе оптимізувати їх впровадження та покращити бібліотечні послуги. Наприклад, використання мобільності та доступності електронних каталогів може стати у нагоді під час вирішення проблеми створення або

модернізації технологічної інфраструктури. Ефективне використання простору, яке забезпечують електронні каталоги, може також допомогти в управлінні складними процесами перенесення та інтеграції даних, мінімізуючи вимоги до фізичного зберігання бібліографічних записів. До того ж надання пріоритету комплексним програмам навчання і підтримки для бібліотечного персоналу і користувачів може максимізувати переваги спрощених функцій пошуку і навігації, забезпечуючи кваліфіковане використання інтерфейсу електронного каталогу, незважаючи на потенційні технологічні перешкоди.

Отже, впровадження електронного каталогу в Національній бібліотеці України для дітей відображає сучасні потреби користувачів у цифрову епоху. Хоча це відкриває широкі можливості для покращення бібліотечних послуг, виникають також і певні виклики. Проте стратегічне використання переваг електронного каталогу допомагає подолати ці виклики, сприяючи плавному переходу до цифрового середовища і забезпечуючи високу якість обслуговування для користувачів.

Список використаних джерел

1. Головка Л. Взаємодія пошукових можливостей електронного і традиційного (картково-го) каталогів. *Вісник Одеського національного університету. Бібліотекознавство, бібліографознавство, книгознавство*. Одеса, 2017. Вип. 2, т. 22. С. 260–274.

2. ДСТУ 7448:2013. Бібліотечно-інформаційна діяльність. Терміни та визначення понять. Чинний від 2013-11-29. Вид. офіц. Київ: Мінекономрозвитку України, 2014. 42 с. (Інформація та документація).

3. Пошук в електронному каталозі: Національна бібліотека України для дітей (вебсайт). URL: <https://chl.kiev.ua/Default.aspx?id=4527> (дата звернення: 26.03.2024).

4. Янюк С. Можливості та переваги використання електронного каталогу відносно традиційного. *Інформація, комунікація та управління знаннями в глобалізованому світі: матеріали 2-ої міжнар. наук. конф. (м. Київ, 16–18 трав. 2019 р.)*. Київ, 2019. С. 79–80.

Анотація. У матеріалі розглянуто можливості та виклики електронного каталогу Національної бібліотеки України для дітей, що є важливим інструментом для пошуку інформації про доступні ресурси у бібліотеці.

Ключові слова: електронний каталог, бібліотека, бібліотечні послуги, управління інформацією, цифрове середовище.



УДК: 002.68:06.027.5

Поліщук Діана Михайлівна

(наук. керівник – д-р екон. наук, професор Анісімова О. М.)

Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця

OPEN JOURNAL SYSTEM – МАЙБУТНЄ НАУКОВОЇ СПІЛЬНОТИ

У сучасному світі, коли наука розвивається стрімкими темпами, відкритість і доступність наукової інформації стають необхідними умовами для прогресу. Забезпечення вільного доступу до результатів досліджень та знань є ключовим фактором, що стимулює інновації, співпрацю та поширення знань у глобальному масштабі. Завдяки розвитку інформаційних технологій та зростанню інтернет-